

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การผลิตและการตลาดข้าวโพดหวานของเกษตรกรในอำเภอแม่แตงและอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นางสาวสุชีลา ชาญศึก

ปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) ส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์กฐิน	ศรีมงคล	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ดุขฎิ	ณ ลำปาง	กรรมการ
รองศาสตราจารย์รพีพรรณ	อภิชาติพงษ์ชัย	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการผลิตและการตลาดข้าวโพดหวานของเกษตรกรอำเภอแม่แตงและอำเภอสันทราย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรกับการผลิตข้าวโพดหวาน และเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการผลิตและการตลาดข้าวโพดหวาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ เกษตรกรอำเภอแม่แตงทั้งหมด 97 ราย เกษตรกรอำเภอสันทราย จำนวน 102 ราย (ทำการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 50 จากเกษตรกรอำเภอสันทรายทั้งหมด 203 คน) รวมเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 199 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทำการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าทดสอบไค-สแควร์ (Chi-square test) เปรียบเทียบการผลิตโดยใช้ค่าทดสอบที (t-test) และเปรียบเทียบการตลาดข้าวโพดหวานด้วยค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรอำเภอแม่แตงมีอายุเฉลี่ย 45.73 ปี ส่วนใหญ่ ร้อยละ 86.6 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3 คน มีแรงงานครัวเรือนเฉลี่ย 2 คน มีประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดหวานเฉลี่ย 3 ปี ขนาดพื้นที่ผลิตข้าวโพดหวานเฉลี่ย 4 ไร่ เกษตรกรได้รับราคาผลผลิตเฉลี่ย 2.85 บาทต่อกิโลกรัม มีรายได้จากการจำหน่ายข้าวโพดเฉลี่ย 25,600 บาท ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 2,562 บาทต่อไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 70.1 เคยติดต่อกับ

เกษตรกรเพื่อนบ้าน และร้อยละ 55.7 เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม แต่ไม่มีใครเคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับข้าวโพดหวานเลย

ส่วนเกษตรกรอำเภอสันทรายมีอายุเฉลี่ย 46.61 ปี ส่วนใหญ่ร้อยละ 77.5 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน มีแรงงานครัวเรือนเฉลี่ย 2 คน มีประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดหวานเฉลี่ย 4 ปี ขนาดพื้นที่ผลิตข้าวโพดหวานเฉลี่ย 5 ไร่ เกษตรกรได้รับราคาผลผลิตเฉลี่ย 5.10 บาทต่อกิโลกรัม มีรายได้จากการจำหน่ายข้าวโพดเฉลี่ย 30,295 บาท ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 2,997 บาทต่อไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 77.5 ไม่เคยติดต่อกับเกษตรกรเพื่อนบ้าน และร้อยละ 69.6 เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม แต่ไม่มีใครเคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับข้าวโพดหวานเลย

ผลการศึกษาระดับการปฏิบัติในการผลิตข้าวโพดหวานของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรอำเภอแม่แตงส่วนใหญ่ ร้อยละ 83.5 และเกษตรกรอำเภอสันทรายส่วนใหญ่ ร้อยละ 51.0 มีการปฏิบัติในการผลิตข้าวโพดหวานที่ถูกต้อง

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับการศึกษา และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติในการผลิตข้าวโพดหวานของเกษตรกรอำเภอแม่แตงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนราคาผลผลิต การติดต่อกับเกษตรกร และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม มีความสัมพันธ์กับการผลิตข้าวโพดหวานของเกษตรกรอำเภอสันทราย

ผลการศึกษาเปรียบเทียบการผลิตข้าวโพดหวานของเกษตรกรอำเภอแม่แตงและเกษตรกรอำเภอสันทราย มีความแตกต่าง ด้านการยกร่องปลูก การใส่ปุ๋ย การให้น้ำ และการกำจัดวัชพืช ส่วนการศึกษาเปรียบเทียบการตลาดข้าวโพดหวานของเกษตรกรอำเภอแม่แตงและเกษตรกรอำเภอสันทราย มีความแตกต่างกันในด้านเหตุผลในการจำหน่ายผลผลิตให้พ่อค้าคนกลาง การขนส่งผลผลิต และการชำระค่าสินค้า

ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกร ได้แก่ ปัญหาโรคและแมลง ปัญหาผลผลิตและราคาผลผลิตตกต่ำ ปัญหาเงินทุนและปัจจัยการผลิต ปัญหาพ่อค้าคนกลาง และปัญหาภัยธรรมชาติ ข้อเสนอแนะของเกษตรกร คือ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐประกันราคาผลผลิต แนะนำให้ความรู้ในเรื่องป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช พร้อมทั้งวิธีการปฏิบัติในการผลิตข้าวโพดหวานให้ถูกวิธี รวมทั้งการหาตลาดรองรับผลผลิตข้าวโพดหวาน

Independent Study Title Sweet Corn Production and Marketing of Farmers in Mae Taeng and San Sai Districts, Chiang Mai Province

Author Miss. Sushela Chansuke

Degree Master of Science (Agriculture) Agricultural Extension

Independent Study Advisory Committee

Assoc. Prof. Katin	Srimongkol	Chairperson
Assoc. Prof. Dusdee	Nalampang	Member
Assoc. Prof. Rampaipan	Apichatpongchai	Member

Abstract

The objective of this research were to make a comparative study on sweet corn production and marketing of farmers in Mae Taeng and San Sai districts, to study the relationship between personal characteristics, socio – economic factors of farmers and sweet corn production practices and to investigate problems, obstacles and recommendations of farmers relating to sweet corn production and marketing.

Samples used were 97 farmers in Mae Taeng district and 102 farmers in San Sai district (50% sampling for 203 farmers in San Sai district) and hence total sample of 199 farmers. Data was collected by the use of questionnaires. Statistical techniques used were percentage, mean, maximum, minimum and standard deviation. Hypothesis was tested by Chi – square test. Production was compared by t – test while marketing was compared by arithmetic mean and percentage.

From research findings, it was found that farmers in Mae Taeng district had average age 45.75 years old. Most farmers (86.6%) finished primary school. Family members and labors were 3 and 2 persons on average. Average sweet corn growing experience was 3 years. Average sweet corn growing area was 4 rai. Average price of output 2.85 Baht per kilogram with average sweet corn income 25,600 Baht and 2,562 Baht per rai of production cost. Most farmers (70%) had

contacted with neighbors and only 55.7% with extension agents but no one had been trained on sweet corn.

As for San Sai district, farmers had average age 46.61 years old. Most farmers (77.5%) finished primary education. Family members and labors were 4 and 2 persons on average respectively. Average growing experience was 4 years on 5 rai of sweet corn growing area. Average price of output was 5.10 Baht per kilogram with average income 30,295 Baht and 2,997 Baht per rai of production cost. Most farmers (77.5%) never contacted with neighbors and 69.6% with extension workers but no one had been trained on sweet corn.

As regards sweet corn production practices, it was found that most farmers in Mae Taeng district (83.5%) and 51% in San Sai district had correct production practices.

From hypothesis testing, it was found that education level and extension contact had significantly related to production practices in Mae Taeng district while output prices, neighbouring farmers contact and extension contact had significantly associated with production practices in San Sai district.

As for comparative study of sweet corn production practices in two districts, it was found that the differences were found on ploughing, fertilizing, irrigation and weeding. As for marketing, the differences were found on the reasons for selling to middlemen, transportation and product payment.

Problem and obstacles included diseases and insect pest, production, low price of output, capital and production cost middlemen and natural disaster. Farmers' recommended that they needed government to guarantee prices, to advice on plant protection as well as on appropriate production practices and marketing outlets.